

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 STOCKHOLM

OL./ riksåklagaren ang. grovt bokföringsbrott m.m.

(Svea hovrätts dom den 19 december 2012 i mål B 4014-12)

Högsta domstolen har förordnat att riksåklagaren ska inkomma med svarsskrivelse i målet. Svaret ska avse frågan om betydelsen i målet av att det har tagits ut skattetillägg.

Inställning

Betydelsen av att skattetillägg tagits ut är att det föreligger hinder mot att pröva åtalen för grova skattebrott (åtalspunkterna 5-8). Hovrättens dom bör därför undanröjas och åtalen i dessa delar avvisas. Målet i övrigt bör återförvisas till hovrätten för ny prövning såvitt avser frågan om påföljd.

Enligt min mening finns det skäl att meddela prövningstillstånd enligt 54 kap. 10 § andra stycket rättegångsbalken.

Bakgrund

Hovrättens dom

Hovrätten har dömt OL för bokföringsbrott, grovt brott såvitt avser tiden januari – juni 2005, grovt bokföringsbrott såvitt avser tiden juli 2005 – 31 december 2008 samt grova skattebrott såvitt avser taxeringsåren 2006, 2007, 2008 och 2009. Påföljden för den samlade brottsligheten har bestämts till fängelse 1 år.

Hovrättens dom avser bl.a. att OL i sina inkomstdeklarationer för taxeringsåren 2006-2009 uppsåtligt lämnat oriktiga uppgifter genom att underlåta att uppge inkomst av näringsverksamhet om sammanlagt ca 2 800 000 kr. Förfarandet har gett upphov till fara för att skatt ska undandras det allmänna med totalt ca 2 000 000 kr.

Åtalet mot OL väcktes den 3 januari 2012.

Beslutade skattetillägg

Skatteverket har i omprövningsbeslut den 18 januari 2010 avseende taxeringsåren 2006-2009 beslutat att påföra OL skattetillägg med 40 procent av den inkomstskatt som ska betalas på 689 793 kr vid 2006 års taxering, 635 532 kr vid 2007 års taxering, 635 532 kr vid 2007 års taxering, 451 588 kr vid 2008 års taxering och 493 618 kr vid 2009 års taxering (se tingsrättens aktbilaga 7 s. 45-54).

Grunder

Högsta domstolens beslut den 11 juni 2013

Enligt tidigare gällande rätt i Sverige kunde en person dömas för brott enligt skattebrottslagen även om han eller hon hade ålagts skattetillägg (se NJA 2010 s. 168 I och II samt NJA 2011 s. 444).

Högsta domstolen har i ett beslut den 11 juni 2013 ändrat praxis (mål B 4946-12). Enligt Högsta domstolen är den svenska regleringen med skattebrott och skattetillägg i två olika förfaranden mot en och samma person oförenligt med rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott enligt artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll och artikel 50 i EU:s rättighetsstadga. Den som fått ett skattetillägg därför att han eller hon har lämnat en oriktig uppgift i skatteförfarandet får enligt Högsta domstolen inte därefter åtalas för brott enligt skattebrottslagen på grund av samma oriktiga uppgift. Det saknar därvid betydelse om skattetillägget har vunnit laga kraft eller inte.

Min bedömning

OL har personligen påförts skattetillägg på grund av att han lämnat oriktiga uppgifter i sina inkomstdeklarationer avseende taxeringsåren 2006-2009. Besluten om skattetillägg fattades den 18 januari 2010. Åtalet mot OL, som avser samma oriktiga uppgifter som legat till grund för de tidigare påförda skattetilläggen, väcktes den 3 januari 2012. Eftersom beslutet om skattetillägg fattats innan åtalet väcktes föreligger det, enligt min mening, hinder mot att pröva åtalen för skattebrott. Åtalen mot OL bör i dessa delar därför avvisas. Enligt min uppfattning utgör de påförda skattetilläggen dock inte hinder för åtalen för bokföringsbrott, grovt brott och grovt bokföringsbrott enligt åtalpunkterna 1-4 (se Högsta domstolens beslut den 11 juni 2013 i mål B 4946-12 p. 40-43). Enligt bl.a. instansordningens princip bör det dock ankomma på hovrätten att bestämma ny påföljd avseende denna brottslighet.

Enligt min mening finns det skäl att meddela prövningstillstånd enligt 54 kap. 10 § andra stycket rättegångsbalken.

Anders Perklev

My Hedström

Kopia till:
Åklagarkammaren i Uppsala (AM-44704-10)
Skatteverket